TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

Helsinki 28.3.2017/ra
Dnromme 984/031/2017

EDUSKUNTA
Perustuslakivaliokunta

asia: **U 30/2016vp ja UJ 4/2017vp EU-asetus Eurodac-rekisteristä**

kuultava: **tietosuojavaltuutettu**

Pyydettynä lausuntonani esitän kunnioittavasti:

Yleistä

Poliisin henkilötietojen käsittelyä koskevan lain (761/2003) &:39§:n mukaan:
”Turvapaikanhakijoiden, ulkorajan luvatta ylittäneiden henkilöiden ja laittomasti maassa oleskelevien henkilöiden sormenjälkien tallettamisesta säädetään Eurodac-järjestelmän perustamisesta sormenjälkien vertailua varten Dublinin yleissopimuksen tehokkaaksi soveltamiseksi annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2725/2000…”

Maahanmuuttoviraston aikanaan julkaisemassa Sormenjäljet ja Eurodac -oppaassa kerrottiin, että laittomasti ns. Dublin-maassa oleskelevalta voidaan ottaa sormenjäljet ja toimittaa ne Eurodac-sormenjälkitietokantaan. Oppaan mukaan: **Tämän tarkoituksena on ainoastaan sen selvittäminen, oletko joskus aiemmin hakenut turvapaikkaa.”** Tämä on siis ollut Eurodac-järjestelmän käyttötarkoitus.

Nyt käsiteltävänä olevassa U-kirjelmä-asiassa sekä siihen liittyvissä UJ 40/2016vp kirjelmässä ja UJ 4/2017vp kirjelmässä esitetään ehdotuksia Eurodac-järjestelmän kehittämiseksi mm. seuraavasti;

1) alfanumeerinen tunnistus eli **ilman biometriikkaa tapahtuva tunnistus** sallittaisiin **lainvalvontatarkoituksiin,**
2) alfanumeeristen hakujen teko myös muissa rekisterin käyttötarkoituksen mukaisissa tilanteissa,
3) henkilöllisyys- ja matkustusasiakirjojen värikopioiden tallentaminen järjestelmään.

Näitä ehdotuksia valtioneuvosto ilmoittaa kannattavansa.

4) **Europolille** annettava suora pääsy järjestelmään,
5) **Europolin tarkastavaa viranomaista** koskevien säännösten poistaminen,
6) Europolin pääsyn sitominen **yleisesti Europolin tehtäviin,**
7) Europolin pääsyn yksinkertaistamista koskeva ehdotus.

Nämäkin ehdotukset valtioneuvosto voisi hyväksyä eräin täsmennyksin.

Postiosoite: PL 800 00521 Helsinki
Käyntiosoite: Ratapihantie 9. 6 krs Helsinki
Puhelin: 029 56 66700
Telefax: 029 56 66735
s-posti: tietosuoja@om.fi
kotisivut: www.tietosuoja.fi

8) **Tiedusteluviranomaiset** Eurodac-järjestelmän käyttäjien ulkopuolelle rajaava säännös poistettaisiin,
9) Rekisteriin suojelun haun perusteella talletettuja pidettäisiin vertailtavana myös lainvalvontatarkoituksiin myös silloin, kun henkilölle on myönnetty kansainvälistä suojelua. Tallennusaika pitenisi kolmesta vuodesta kymmeneen vuoteen (3v=>10v).
10) Eurodac-rekisteriä saisi käyttää myös silloin, **kun henkilö on jo tunnistettu muulla tavoilla luotettavasti.**
11) Velvoite tehdä ensin vertailu VIS-viisumijärjestelmään poistettaisiin.

Näitäkin valtioneuvoston kantojen mukaan Suomi pääosin kannattaa.

Kannanottoni

En ole käynyt jäljempänä esittämästäni syystä johtuen arvioimaan kohdittain valtioneuvoston näkemyksiä tehtyihin ehdotuksiin.

Käsitykseni mukaan on ilmeistä, että mikäli nyt käsiteltävänä olevat ehdotukset hyväksyttäisiin uudeksi Eurodac-asetukseksi johtaisi se koko hallinnolliseen käyttöön alun perin perustetun Eurodac-rekisterin käyttötarkoituksen niin olennaiseen muuttumiseen, että se olisi Euroopan unionin perusoikeuskirjan 8 artiklan vastaista. Tuon artiklan mukaan tietojenkäsittelyn on oltava asianmukaista ja sen on tapahduttava tiettyä tarkoitusta varten.

Kun ehdotuksia arvioidaan muiden perusoikeuksien kannalta, havaitaan, että ehdotusten toteutuminen voisi johtaa esim. tasa-arvon ja syrjimättömyyden loukkauksiin.

Toistan myös usein aiemminkin esittämäni huomion siitä, että täytäntöönpanoviranomaisia koskeva sääntely on sirpaleisuudessaan liian vaikeaselkoista (vrt. U 21/ 2017vp kohdalla esittämäni).

Reijo Aarnio
tietosuojavaltuutettu

Postiosoite: PL 800 00521 Helsinki
Käyntiosoite: Ratapihantie 9. 6 krs Helsinki
Puhelin: 029 56 66700
Telefax: 029 56 66735
s-posti: tietosuoja@om.fi
kotisivut: www.tietosuoja.fi